

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah
Velja za vse leto ... \$3.50
Za po! leta \$2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily
in the United States
Issued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

Telephone: 2876 CORTLANDT.

NO. 232. — ŠTEV. 282.

NEW YORK, MONDAY, DECEMBER 2, 1918. — PONDELJEK, 2. DECEMBRA, 1918.

VOLUHE XXVI. — LETNIK XXVI.

“Ne izrabljati potrpežljivosti svobodnega jugosl. naroda!”

TE BESEDE SO BILE GESLO GOVORNIKOV IN VSEH, KI SO SE
UDELEŽILI VELIKEGA SHODA V NEWYORŠKI AMSTERDAM
OPERA HOUSE. — JUGOSLOVANSKA INFORMACIJSKA PI-
SARNA JE IZBORNO ZAČELA SVOJE TEŽAVNO DELO. — PO-
ROČILA V NEWYORŠKIH DNEVNIKIH.

Newyorská jugoslovanska naselbina je včeraj zvečer jasno do-
kazala, da razume pomen skupnega delovanja. V New Yorku pre-
biva približno 4000 Slovencev, Hrvatov in Srbov. Raztreseni so po
sedem milijonskem mestu in nobena agitacija jih doselej še ni mo-
gla zediniti.

Toda zedinila jih je skrb za naš narod, ki se je ravnokar opros-
til vseh svojih vezi in spon, pa je v nevarnosti, da pride v hušje
spon kot so bile one, pod katerimi je stokal stoletja in stoletja.

Newyorskí Slovenci in Hrvati so spoznali nujno potrebo, da se
mora informirati javnost. Naši ljudje so se jezili in jokali, ko so ču-
li danandem poročila v najuglednejših newyorskíh časopisih gle-
de naše zemlje, naših krajev ter glede našega ubogega naroda, ka-
teremu je italijanska propaganda vzela tisto, česar mu krvoločna
Avstrija ni mogla vzeti, — ime.

Toda kaj smo hoteli. Kot so dokazali govorniki na včerajšnjem
shodu, so žrtvovali Italijani na milijone in milijone, hoteli prepričati
široko ameriško javnost, da je italijanska vsa Primorska, da je ita-
lijanska Dalmacija, da so v Istri Lahji gospodarji ter da je konec ita-
lijanske meje šele v Logatnu, Idriji in Postojni.

Italijani so delali. Lagali so sicer in delali nepošteno, toda čast
njihovi potrpežljivosti. Lahko so se veselili, kajti rešili so svojo
nalogo. Prepričali so ameriško javnost, prepričali so velike newyor-
ške dnevnike, da so kraji, katere zahtevajo, italijanski, ter da mo-
rajo priti pod italijansko vlado.

Pomisli! Je pa treba, da je merodajno za velik del zaveznikov
vse, kar piše newyorskí časopisje. Washington temelji svoje mnenje
na članku v “Timesu”, “Sunu”, “Tribunu”, “Heraldu”, uvažuje
jih in deloma uravnava po njih tudi svojo politiko.

Silna bolest, ogorčenje napram krivičnim italijanskim zahtevam
in tiha globoka ljubezen napram narodu v domovini so rodile naj-
večjo potrebo v sedanjem času: — Jugoslav Information Bureau.

Niti washingtonski niti čikaški politiki ga niso osnovali. Nače-
ljuje mu navdušen Hrvat, ki živi že skoraj 40 let v Združenih drža-
vah, Mr. Spiro Kučić, mož v pravem pomenu besede, poštnjak od
nog do glave, ki ni še nikdar pripadal niti tej niti oni stranki, odo-
braval vse, kar je bilo dobrega na tej in na oni strani, ter stopil na
površje v pravem trenutku: ko je treba rešiti, kar se da rešiti.

Jugoslovanska informacijska pisarna nima podpore od nobene
strani. Ne plača je niti srbska niti nobena druga vlada. Upa pa, da
bo imela podporo od vsakogar, ki je prepričan, da Italijani nimajo
pravice lastiti si naš h tal — to se pravi, da jo bo podpiral v Zdru-
ženih državah vsak Hrvat in vsak Slovenec.

Po včerajšnjem shodu smo tokom starih let svetovne vojne čitali
v največjih ameriških dnevnikih poročila, ki bodo dokazala italijan-
ski propagandi, da Jugoslovani ne spe ter da zahtevajo pravico, —
ničesar več in ničesar manj.

V New Yorku je bil zadan prvi in močan udarec italijanski pro-
pagandi. Udarec je nameril in izvedel Jugoslav Information Bureau.
Shoda se je vdeležilo do dva tisoč oseb. Govornika sta bila dva.
V imenu Hrvatov je govoril Ili Despot Viteški, v imenu Slovencev
pa Ignac Hudc.

Govornika sta povzela svoja govora iz duš navzočih ter ponovila
z besedo, kar se je pritaženo skrivalo v onem kotičku srca, ki je do-
ločen ljubezni napram narodu.

Navdušenja ni moglo popisati. Ljudje so jokali in svečano ob-
ljubljali, da so pripravljeni dati svoje življenje za Ameriko in svo-
bodno domovino svojih rojakov onstran oceana.

Ker hočemo biti popolnoma nepristranski, ne bomo pisali last-
ne ocene, pač pa navedli par odstavkov iz newyorskíh dnevnikov.

Newyorská “Tribuna” je priobčila na uvodnem mestu pod glav-
nim naslovom “Jugoslovani groze Italiji z vojno. Ilija Viteški po-
ziva Italijane, da se odrečejo našim provincam” — med drugim
tudi sledeče:

Govornika sta povzela svoja govora iz duš navzočih ter ponovila
če bodo hoteli Italijani odbrzati slovenske in hrvaške province, Ita-
lija je sovražnica Slovencev in Hrvatov, ker jim poskuša vzeti nekaj,
kar ni njena last. Italija hoče kontrolirati Jadransko morje in hoče
zase Dalmacijo, češ, da je prebivalstvo Dalmacije italijansko. To je
laži! Po zadnjih avstrijskih statistikah je v Dalmaciji in Istri samo
dva odstotka Italijanov. Slovenci in Hrvati imajo največje zaupanje
v predsednika Wilsona. Če bodo pa Italijani vseeno ugrabili sloven-
ske in hrvaške dežele, bo znova napočila šentjernejška noč.

“New York Herald” piše:

Jugoslovani zahtevajo pravico proti neupravičenim italijanskim
zahtevam. — Jugoslovani protestirajo proti onim italijanskim kro-
gom, ki zahtevajo zase Gorico, Gradiško, Dalmacijo, Istro in vzhodni
del Kranjske.

“Times” je priobčil natančno poročilo o shodu ter besedilo re-
solucije, ki je bila sprejeta. Resolucijo, povzeto iz “Timesa” priob-
čamo na drugem mestu. O zborovanju je pisal tudi “Sun”, “Ameri-
can” in vsi drugi večji newyorskí dnevniki.

S prvím uspehom je “Jugoslav Information Bureau” popolno-
ma zadovoljen.

Pozabiti ne smemo slovenskih tamburašic, ki so s svojim per-
fektnim igranjem popolnoma rešile svojo nalogo. Čast jim, ker so
vedno na svojem mestu, ko gre za narodno stvar.

Prepričani smo, da tudi newyorskí pevci pod vodstvom Mr. Hu-
deta niso še nikdar peli tako iz duše kot včeraj zvečer.

Ko so zapeli Morje Adrijskoga, je navdušenje, ki je nastalo v
dvorani prepričalo tujce, ki so bili navzoči, da je Jadransko morje
rea naše, da so naše Primorska, Kranjska in Istra ter da rajše pade
zadnji Slovenec oziroma Hrvat v zadnji slovenski ali hrvaški vasi
kot da se podvrže zopetnemu jarmu.

BOJAKI, NAROČAJTE SE NA “GLAS NARODA”
NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH

‘BESEDILO RESOLUCIJE

PRIOBČENE V “NEW YORK TIMES” DNE 2. DECEMBRA. —
RESOLUCIJA JE BILA SPREJETA NA VELIKEM JUGOSLO-
VANSKEM SHODU, KATERI SE JE VRŠIL V AMSTERDAM
OPERA HOUSE V NEW YORKU.

Whereas, We are in perfect accord with the just principles of
our great President Wilson, who has repeatedly stated and empha-
sized that the rights of any nation must not be curtailed; that no
one can force upon it a ruler or government which it does not desire
and that States which already exist or will be created must represent
national units, respectively peoples who of their own motives aspire
for mutual unity, and

Whereas, We as citizens of the United States have, during the
war, sacrificed more than was demanded of us by our adopted
country, be it either in blood or materially, and fully conscious of
the unselfish principles and causes for which our great Republic
entered into the war and which it so gloriously won, and

Whereas, We are fully prepared to give our lives and shed our
blood for the safe-guarding of the principles for which America
fought, and

Whereas, We are firmly convinced that there will be no lasting
peace unless the principle of the “Balkans to the Balkan peoples”
is completely followed and as we fear that due to dissatisfaction
and injustice another such conflagration, as has raged over almost
the whole world during the past four years, will break out and

Whereas, Our hatred towards our former Government which
enslaved us and denied us our rights, is known to every one, it must
be concluded that this very same hatred will be renewed against
any Government and any nation which would endeavor to deprive
the Yugoslav nation of its rights and territory; we

Resolve in our name and in the name of the free Yugoslav
people in the old country to combat with all means the unjustified
claims of certain Italian circles who support their claims with false
hoods when they state that Gorizia, Gradiska, Trieste, Dalmatia
Istri, and the eastern part of Carniola are, according to population
and character, Italian territory.

We respectfully petition our great and just President and the
people of the United States to use their influence to have a plebiscite
taken in all those lands which Italy wishes to annex in order that
the inhabitants thereof may be permitted to make known their
wishes as to whether they desire to be free and independent or
whether they desire to be annexed to Italy.

Mirovna konferenca in cenzura

Francija se zavzema za to, da se
razveljavi cenzuro z ozirom na mi-
rovno konferenco. — Javna raz-
prava glede ciljev zaveznikov bo
dovedla do veliko boljšega spo-
rasuma.

Paris Francija, 1. decembra. —
Paris je čul z velikim zadovolj-
stvom ves, da sta na prošnja pred-
sednika Wilsona francoska in an-
gelska vlada olajšala vsa cenzuro
poročil v Združene države, tikajo-
čih se mirovne konference.

To otvarja pot k temu, kar je
bilo dosedaj nemogoče, — namreč
k prosti izmenjavi mnenja med
tremi velikimi zavezniškimi nara-
di v okoliščinah, ko je absolutno
potrebno proste izmenjave nazo-
rov in razprave.

Tukaj se splošno domneva, da
Amerika in Anglija ne vesta za
francosko mnenje glede številnih
vprašanj, s katerimi se bo treba
pečati na bodoči mirovni konfe-
renci. Dovolj povoda je za misel
da je to domnevanje v soglasju s
dejstvi.

Amerika in Anglija, kjer ni bilo
tolikih ovir z ozirom na oboje
stransko izmenjavo mnenj, sta s
na jasnem glede naziranj drug
druga. Francosko javno mnenje
pa je nasprotno še vedno precej v
temnem glede tega, kaj mislita
Amerika in Anglija, posebno z ozi-
rom na probleme, kojih rešitev j
življenjskega pomena za Fran-
cijo.

To nesrečno stanje stvari je v
glavnem pripisovati želji Franco-
zov, da postopajo s svojimi zavez-
niki na popolnoma korekten način.
Dokler je obstajala cenzura je bi-
lo popolnoma upravičeno domne-
vanje v Ameriki in Angliji, da
francoska vlada na tihem soglaša
z vsakim ugotovitlom, tikajočim se
tukajšnjega mnenja, katero se j
poslalo v inozemstvo. V drugačen
slučaju bi ne moglo tako sporo-
čilo iti skozi cenzuro.

Nevarnosti, ki bi se lahko iz-
mile iz takega stanja stvari, je
brez dvoma spoznal predsednik
Wilson. Akcija, katero je vprizo-
ril, da zagotovi prosto in neodvis-
no izmenjavo mnenj, ni zadnja
med mnogimi, katere je napravil
stvari zaveznikov.

Korak predsednika bo imel bre-
dvoma za posledico popolnoma
zdravo kritiko glede njegovih last-
nih predlogov, tikajočih se miru
Lahko se reče brez obotavljan-
ja, da je prevladovala tukaj sko-
zi več tednov velika nervoznost
ozirom na nalogo, katero bo igra
predsednik Wilson na mirovni
konferenci. Ljudje so se bali, da
bo neprimerno popustljiv napram
Nemčiji in da ga bo njegovo po-
polno nepoznavanje resnične nara-
ve nemškega naroda dovedlo do
tega, da bo ignoriral nevarnosti, v
katere bi lahko zavezniški zašli
vred tega.

Vsak Francoz je prepričan, da
je nemogoče postopati z Nemci ko
z ljudmi, ki bi imeli iste npravste
ne nazore kot jih imajo drugi ev-
ropski narodi. (O tem se v ist
merj prepričani tudi vsi Slovani
Opom. ured.) Francozi niso le po-
polnoma prepričani, da so Neme-
ci povsem različni od drugih evrop-
skih narodov. Vedo nasprotno, da
je absolutno dejstvo.

Ta sklep pa ne predstavlja l-
plemenskega predsodka, temveč
je posledica dolgega spoznavanja
ter hladnega znanstvenega opazo-
vanja. Povprečni Francoz ima ve-
liko preveč čuta za pravico, da b
se pustil obvladati edinole od stra-
sti.

Pred nekaj dnevi sem govoril z
nekim Parizanom srednjega razre-
da ter ga vprašal, če bi hotel ču-
ti Nemčiji iste pogoje kot jih je sta-
vila Nemčija Rumunski.

— Ne, — je odgovoril — kajti
to bi ne bilo pravično. — Ta mož
je bil dober zastopnik svojega na-
roda.

Francozi kot narod so prepriča-
ni, da se Nemcev ne more merit
z istim merilom kot ostale narode
Boje se pa, da predsednik Wilson
tega ne spoznava.

Francozi so nadalje skrajno ner-
vozni glede ekonomskih predlogov
glede katerih domneva, da jih
bo spravil predsednik Wilson na
mirovno konferenco, posebno gle-
de onih, tikajočih se Alzacije in
Lotarinške. Splošno se domneva
da je predsednik zagovornik pro-
ste trgovine glede katere se tuka,
domneva, da bo skrajno koristn
za Nemčijo.

Kljub vsemu temu pa pričakuje
Francija z največjim navdušenjem
trenutek, ko bo mogla pozdraviti
predsednika Wilsona v osebi. Ne-
gleda na sovdeležbo Ameroke v
vojni, katere ne bo Francija nik-
dar podcenjevala, ga je uloga, ka-

VOJAKI SE VRAČAJO

Sinoči je pripeljala Mauretania iz
Anglije 3,999 ameriških vojakov.
— Vojaki so vprašali, ako je de-
žla postala suha.

Sinoči se je pripeljalo v new-
yorskí pristanišče na velikem an-
gleskem parniku “Mauretania”
3,999 ameriških vojakov.

Bili so “tam, onstran morja”.
Danes so zopet doma, ali skoraj
doma. Zopet bodo stopili na roč-
na tla.

Kmalu ko se je zmrčilo, je pri-
šla “Mauretania” v Gravesend
Bay. Danes ob devetih dopoldne
bo pristala na pomolu št. 54 pri
zapadni 13. cesti, od koder se
bodo vojaki odpeljali z vlakom v
Camp Mills.

To je prvi večji oddelek ameri-
ške ekspedicijske armade, ki se
je vrnila v Ameriko.

Na Mauretaniji je 165 častnikov,
3,834 vojakov in 116 bolnikov in
ranjenecv.

To niso vsaj največji vojaki, ki
so se vdeležili bojev, temveč so
bili večinoma nastanjeni v Ang-
liji. Večinoma so zrakoplovci in
telegrafisti.

Na pomolu je sprejel došlece
županov odbor in ko je načelnik
odboru Whalen skozi megafon za-
klical: Županov odbor vam kliče:
Dobrodošli, — je prišel odgovor
z Mauretaniije:

— Kdaj bomo jedli?
Nato pa je kakih osem vojakov
prišlo peti ono staro pesem:

— Nobody knows how dry I
am. (Nikdo ne ve, kako sem suh).

Najprej se je izkrcal admiral
Mavo, katerega so vojaki burno
pozdravljali, ko je zapuščal la-
tjo.

Nato so šli na Mauretanijo žu-
panovi zastopniki, da pozdravijo
došlece. Whalen je nagovoril vo-
jake s sledečimi besedami:

— V imenu župana Hylana vam
prinašam najiskrenejšo pozdrave
in zagotavljam vam, da je New
York na vas ponosen in smatramo
za posebno čast, da smo prvi jav-
ni uradniki v Združenih državah,
da vas pozdravimo.

Vojaki so pripovedovali, da so
imeli zelo burno vožnjo; skoro vsi
so imeli morskó bolezen. V petek
je bilo morje tako razburkano, da
je padlo z miz 15 pisalnih strojev.

Ko se bodo danes izkrcali, ne bo
dovoljeno sorodnikom in prijate-
ljem priti na pomol, temveč bodo
vsi prej zdravniško preiskani, na-
kar bodo odpuščeni domov.

Wilsonov odhod

Washington, D. C., 1. decem-
bra. — Predsednik Wilson je da-
nes dokončal svoj govor, katere-
ga bo imel jutri na kongres
na predvečer svojega odhoda v Fran-
cijo na mirovno konferenco.

Vsebina njegovega govora, ki
je bil danes popoldne odposlan ča-
sopisom, se drži strogo tajno. Go-
vor ne bo objavljen, dokler ne bo
Wilson ob eni popoldne pričel go-
voriti pred kongresom.

V Washingtonu vlada med re-
publikanskimi zastopniki in ne-
katerimi demokratičnimi zastop-
niki velika opozicija proti Wilsono-
vemu odhodu v Evropo. Mnogi
senatorji so posebno nevoljni, ker
je imenoval ameriško mirovno de-
legacijo brez posvetovanja s sena-
tom.

Senator Knox bo v ostrem go-
voru kritiziral predsednika Wil-
sona, ker ameriški senat ne bo za-
stopan na mirovni konferenci. —
Knox bo predložil kongresu, da li
bila morala biti senatu priznana
pravica, da je oblast, ki po usta-
vi sklepa mir za narod in da bi
zaradi tega moral biti zastopan.

tero je igral predsednik, stavila v
prve vrste zavezniških državni-
kov.

Nemčija ob premirju

ČASNIKARSKI POROČEVALEC ARNO DOSCH-FLEBOUT JE
IMEL POGOVOR Z ERZBERGERJEM. — NEMČIJA NE BO MO-
GLA IZPOLNITI VSE POGOJE PREMIRJA. — ZASTOPNIKOM
NI KAZALO DRUGEGA KOT PODPISATI TEŽKE POGOJE.

Berlin, Nemčija, 1. decembra. — Mnogi člani nove nemške vlade
so mi povedali, da Nemčija nikakor ne bo mogla izpolniti vseh pogo-
jev, katere so ji stavili zavezniki.

Eden nemških delegatov, Matija Erzberger, mi je dovolil avdi-
jeo in mi je pri tem rekel:

— Premirje sem podpisal, ker mi ni preostajalo drugega, — jo
pričel. — Premirje smo iskali v največji krizi nemške politične situ-
acije. Nikakor nismo mogli iziti brez nesreče. Toda celo tedaj, ko sem
podpisal premirje, sem se bal, da ne bo mogoče dobesedno izpolniti
pogoje. Pa, kakor sem rekel, drugega nam ni preostajalo.

Maršal Foch ni vrjel v našo odkritosrčnost pri zahtevi premirja,
tudi ni vedel, kako zelo ga potrebujemo. Prepričan sem, da je mislil,
da je to nemška zvijača, ki ima namen dobiti nekaj tednov časa in da
se pripravi na nov napad.

Najbrže niti on niti drugi niso bili uverjeni, da smo bili prisilje-
ni podpisati premirje, četudi so bili pogoji trdi, kajti Nemčija je mo-
rala imeti mir.

Zdaj pa pride na vrsto način, kako izpolniti določbe premirja.
Nikakor ne vem, kako bi to storili, razun da oslabimo deželo tako, da
bodo nastale težke politične posledice.

Izpraznenje severne Francije in Belgije v določenem času je sko-
ro nemogoče. Poskušamo vse, kar je v naši moči. Ako ne bomo preveč
pritisnani, bomo srečno prišli čez Ren. Vendar pa računam na gotovo
vojaško uljudnost, da da bolj počasnim divizijam, da se umikajo
pred zavezniškimi kolonami, če so tudi malo pozne.

Vse armadne zaloge moramo pustiti za seboj, dasiravno so te za-
loge večje kot v Nemčiji, kjer vsega tako zelo manjka. Mislim, da
temu ni mogoče od pomoči. Vojakom dajemo vse, kar morejo nesti in
jesti na potu.

Bojimo se pa, da se bodo naši vojaki, ki so najbolj oddaljeni od
Rena, zbegali, boječ se, da ne bodo nikdar prišli do Rena ter da bodo
internirani ter bo s tem odvzeto redno praznenje druge in tretje črte.
Ako se bo to zgodilo, bo zavladala med armado tako zmešnjava, da bo
zelo škodovala mladi nemški demokraciji.

Se bolj težavno pa bo izročiti železniško opremo v času, katerega
določajo pogoji premirja. Ako bi se ta izročitev odločila tako, da bi
se premostila kritična situacija Nemčije glede hrane, potem bi se vse
izvedlo lahko in prostovoljno.

Nemčija ima okoli 900 tisoč železniških voz, od katerih jih je 250
tisoč na Poljskem, v Ukrajini, Ogrski, Bolgariji in Rumunski. Ta del
je za nas brez vsake koristi. Ostali vozovi so nam pa največje ko-
risti. Vsako jesen se čuti v Nemčiji veliko pomanjkanje železniških
voz. Ravno letos pa je to pomanjkanje izvanredno veliko.

Nemogoče je bilo naložiti in prepeljati tolike množine živeža,
kolikor ga imamo. Ako se v določenem času izroči 150 tisoč voz, bo
nastal v notranjosti Nemčije najbolj težaven položaj.

Naša železniška oprema je bila v vojni zelo izrabljena, zlasti še,
ker je nismo mogli popravljati. Vsled premirja smo primorani izro-
čiti najboljše vozove, stari pa ostanejo nam.

Zahteva 5,000 lokomotivov v tem času je nekaj velikanskega, ko
stoji tretina naših lokomotivov izven porabe.

Ako bi se zahtevalo od nas, da izročimo 1,800 lokomotivov in 70
tisoč železniških vozov, katere smo dobili v Franciji in Belgiji, bi naš
položaj ne bil tako težaven. Ponavadi je politična vlada odvisna od
sorazmerne razdelitve živeža in ako pomislite, kako se mora razva-
žati živež, lahko vidite, v kako težavnem položaju se sedaj naha-
jamo.

Erzberger je rekel, da bi se vrnitev vojnih ujetnikov znatno
olajšalo, ako bi vse zavezniške dežele posnemale Anglijo, ki je posla-
la v Berlin Rdeči križ. Zelo težko je dobiti ujetnike iz Rusije, ker
Poljska, Češka in Ogrska ne bodo dovolile, da potujejo ujetniki sko-
zi deželo. Vsled tega se bo moralo potovanje vršiti po Baltičkem mor-
ju, ki pa tudi ni več pod našo kontrolo.

Erzberger je bil zaradi premirja bolj v skrbeh, kot sem pričako-
val. Pri tem, ko je dvomil, ako bi mogla Nemčija izpolniti vse zahteve
premirja, se mu je vendar videlo, da poskuša vse, da bi Nemčija u-
godila, kolikor more.

Pričel je se je samo v enem oziru.

— V premirju, — je rekel, — se nahaja točka o zalaganju Nem-
čije z živežem tekom premirja. 13 dni od 36. je že poteklo in vendar
še ne vidimo praktičnih priprav v tem pogledu, dasi ni dvoma, da
zares potrebujemo hrane. —

Začudil se je pa, da se noben Amerikanec ni vdeležil pogajanj
za premirje.

Pričakuje se, da bo to najbolj
dramatična seja ameriškega kon-
gresa, ker bodo nekateri govorni-
ki koncem govora stavili na Wil-
sona razna vprašanja. Zlasti repu-
blikanski zastopniki imeja pri-
pravljenih mnogo vprašanj.

Dasi je Wilsonov odhod skoro
pred vrati, vendar se ne izda jav-
nosti natančen čas njegovega od-
hoda. Neoficijelno se je danes za-
trjevalo, da bo predsednik v to-
reke zvečer odpotoval iz Wash-
ingtona proti New Yorku, kjer se
bo v sredo vkrcal na parnik G.
Washington, ki je že pripravljen
v pristanišču v Hobokenu ob po-
molu št. 4.

S predsednikom se odpeljeta tu-
di francoski in italijanski posla-
nik.

Bukarešta v plamenih.
Kodaň, Dansko, 1. decembra.
— Kakor se poroča iz Berlina, je
Bukarešta v plamenih. Poroča se,
da se po celi Rumunski širijo ve-
liki kmetijski nemari.

SESTAV SLOVENSKEGA MINI- STRSTVA.

Ljubljana, 2. novembra — Ju-
goslovanski Narodni Svet je ime-
noval za slovenski del jugoslovan-
ske države naslednjo vlado:

Predsednik: Josip Pogačnik.
Notranje zadeve: M. Brejc.
Prehrana: Ivan Tavčar.
Izobrazba: Dr. Verstovšek.

Naravosodje: Dr. Vladimir Rav-
nikar.

Socijalna ureditev: Anton Kri-
stan.

Finansa: Vek. Kukovec.
Prometna pota: Pestotnik.
Trgovina: Dr. Karol Triller.

Javna dela: Romek.
Poljedelstvo: prelat Kalan.
Narodna obramba: Lovro Po-
gačnik.

Javno zdravstvo: Breclj.
“Bela kuga” razsaja predvsem
med delavskim narodom. Ali jo
more podedovati otrok po svoji
materi? — Odgovor nato najdete
v SLOVENSKO — AMERIŠKEM
KOLEDARJU za leto 1919.

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)

Owned and published by

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY.

(a corporation.)

FRANK SAKSER, President.

LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izveniš nedelj in praznikov.

Za celo leto velja list za Ameriko in za celo leto za mesto New York \$3.00
Canada ..... \$3.50 Za pol leta za mesto New York 3.00
Za pol leta ..... 2.00 Za četrt leta za mesto New York 1.50
Za četrt leta ..... 1.00 Za inozemstvo za celo leto 6.00

GLAS NARODA

("Voice of the People")

Issued every day except Sundays and Holidays.

Subscription yearly \$3.50

Advertisement on agreement.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo.

Denar naj se blagoviti pošiljati po — Money Order.

Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Telefon: 2876 Cortlandt.

Kajzerjev odstop

Poročevalce newyorškega "Times" v Haagu izjavlja "iz povsem zanesljivega vira", da ne obstaja v Nemčiji noben oficijelni dokument glede odstopa kajzerja.

Zelo značilno je dejstvo, da se ni nikdar objavilo besedila takega odstopa ter da se tudi ni oficijelno objavilo, da je kajzer odstopil. Vse, kar je prišlo v to deželo ali Anglijo z ozirom na odstop, je bila objava princa Maksa, da je "kajzer sklenil odstopiti". Vse ostalo je prišlo iz neoficijelnih virov.

Poročevalce "Timesa" pravi nadalje:

— Oblasti skušajo pojasniti to z dejstvom, da se je kajzer odločil tako nenadno, da se je moralo transakcijo izvesti potom brezovja. To prav nič ne izpremeni dejstva, da se ni kajzer nikdar formalno odpovedal in da je še vedno pruski kralj in nemški cesar s prednostjo, da bo ob svojem povratku v Nemčijo edini kralj, kajti vsi ostali so se formalno odpovedali. V takem slučaju bo še veliko bolj mogočen. —

Ostanek tega izvanrednega dogodka je zadel na čudovito malo komentarjev.

Kajzer ni enostavno pustil moči v rokah obstoječe nemške vlade princa Maksa ali državnega zbora, temveč je samovoljno izročil vladno sovjeljstvo prav kot da je še vedno kajzer ter ima pravico imenovati onega kancelarja in vlado, katero hoče.

Sedaj se pa poroča, da kuje zarote iz Holandske.

Njegova pošta je velikanska in že je bilo opaziti znake protirevolucije nemških militaristov.

Stvar je povsem enostavna in jasna. Mir med narodi ne more biti še nadalje odvisen od zhrbljenih delavnosti te kače iz Potsdama. Mednarodna postava ima mogoče svoje delikatnosti, a sila ne pozna nobenih.

Če noče Holandska biti sokrivka anarhije ter nadaljnjega prelivanja krvi v Nemčiji, se mora iznebiti tega skrajno nezaželjenega človeka. Lahko ga pošlje tjakaj, odkoder je prišel.

Nemčija pa lahko postopa s tem zarotnikom proti njenemu miru in blagostanju kot določa to zakon.

(Takoj zatem, ko je bil članek napisan, je dospelo poročilo, da je nemška vlada objavila poročilo glede kajzerjevega odstopa.)

Zadeve Italije

Piše Gaspar Whitney, posebni poročevalec newyorške "Tribune" v Evropi.

Tekom zadnjih petdesetih let se je izpremenila Italija iz skupine majhnih držav, katere so skozi stoletja tiranizirali tuji vladarji, v — moderen in napreden narod.

Danes je Italija po svojem duhu demokracija, kajti njena ustava, vzgojni sistem in njena delavska zakonodaja se gibljejo v smeri najbolj prosvitljenih takih naprav. Šla je skozi vojno preiskkušajo potem udarca poraza in tuje invazije ter konečno dosegla zmago s svojo lastno silo v boju prostega moča proti močnemu in avtokratskemu cesarstvu.

S. tem, da je prevzela in izvršila nalogo, o kateri bi se nikdar ne domnevalo, da bi jo bila v stanu izvršiti, je dokazala Italija svojo pravico do političnega priznanja in zaupanja, za katero je naprosila in katerega je tudi vredna.

Usoda je postavila Italijo na stališče, na katerem lahko bolj naravno, bolj pripravno in bolj simpatetično kot kaka druga država služi kot tolmáč zapadne demokracije pri sinovih nove prostosti v iztočni Evropi. Ali ji pa svet tudi zadosti zaupa ter ji prizna to njeno posebno dolžnost, za katero je primerna ter tudi pripravljena da jo prevzame, ne v duhu paternalizma in imperijalizma, temveč v novem duhu, v katerem se je vojevalo vojno v službi človeštva in za to, da se napravi svet varnim za demokracijo ter za velike in majhne narode? —

Albanija se nahaja le šestdeset milj od italijanske obali na drugi strani Jadrana. To je dežela, v kateri niso različna plemena združena in spojena v narodno celoto in koje mirni razvoj je odvisen v glavnem od pomoči, katero je Italija v stanu nuditi ji. — prav tako kot je razvoj Filipinov odvisen od nesebičnega sodelovanja in vodstva Združenih držav.

JUGOSLOVANSKI PROBLEM.

Nekaj nasprotstva v politični misli obstaja med Italijani in Jugoslovani ob Jadranskem morju in problem, ki se poraja iz tega, je zelo rosen. Vzrok temu pa ni toliko narodni in osnovni, temveč bolj posledica avstrijskih intrig in avstrijskega krivičnega postopanja.

Krivica in ponižanje, kateremu je bilo izpostavljeno italijansko prebivalstvo ob Jadranskem morju v teku zadnjih stoletij, bo imeo mogoče za posledico nekaj bremena za današnje Jugoslovane, a Italija bo skušala to breme odstraniti, zopet ustanoviti pravico ter postaviti neodvisno, prvotno in prijateljsko Jugoslavijo s Srbijom kot temeljem.

Taki prijateljski Jugoslaviji hoče nuditi Italija vso moralno pomoč. Sodelovati hoče z njo na tesen in nesebičen način.

Ali pa bodo narodi sveta priznali praktično modrost pomoči za Italijo pri ustanovitvi take kooperacije ali pa rajše povdarjali različne, ki mogoče obstajajo med Italijani in Jugoslovani ter med različnimi deli Jugoslovanov?

Bil je nekdo čis, ko je bila Cuba britko jezna na "vmešavanje" Združenih držav, ki so drugič poslale svoje vojake v republiko, da

napravijo tam red. Danes pa spoznavajo Cubanci, da se je služilo njih moralnemu in materialnemu dobrotitu, da se ga je rešilo. V sled tega pa so tudi hvaležni za pravčasno, nesebično pomoč, katero jim je nudila Amerika.

Zakaj bi se Italiji ne poverilo naloge ter odobrilo njeno željo, da ustanovi urejeno življenje v deželah ob Jadranskem morju?

Italija se zavzema za ligo narodov, da izvede odločitve in dogovore mirovne konferencie, vendar pa je prepričana, da mora biti vsaka prvotna organizacija v gotovem oziru eksperimentalna ali poskusne narave. Narodna vprašanja morajo imeti čas, da se prilagodijo novim mednarodnim zahtevam. Med tem pa je treba praktične politične probleme sveta rešiti takoj in korenito.

Za nekaj časa se mora skrb za narode, katere se je oprostilo avtokracije, poveriti boljše organiziranim narodom. Uspešnost zahteva, da se v skupnem interesu človeštva poveri take naloge onim, ki so najbolj usposobljeni za njih izvedenje in izvršitev.

Tako delo pa se ne more vršiti po starem redu mednarodnih intrig, ki so evetele v glavnih mestih majhnih držav pred vojno. Tako poverjeno nalogo se mora vsle d tega prevzeti soglasno z interesi celega prostega sveta ter s simpatijami in moralno podporo vseh.

Na podlagi vseh eh izvajan je Italija v stanu prevzeti nalogo, da pomaga Jugoslovanom pri ustanovitvi stalne vlade ter plodnosnega, združenega življenja.

Italija je dežela omejenih virov. Vključno vse ozemlje, katero je Italija dobila, je manjša kot je California, dočim znaša njeno prebivalstvo eno tretino prebivalstva Združenih držav. Celotno njeno narodno bogastvo so cenili pred vojno na nekako štirinajst tisoč milijonov dolarjev ali eno tretino domnevanega bogastva Združenih držav. Vse obveznosti Italije, notranje in zunanje obligacije ter tudi zakladniške note in nepokriti papirni denar predstavlja svoto, ki je najmanj tako velika kot je narodno premoženje.

Pred vojno je dvignila italijanska vlada \$550,000,000 za tekoče stroške enega leta. Od te svote je plačala \$170,000,000 za obresti narodnega dolga. Sedaj pa bo morala Italija dvigniti najmanj \$800,000,000 na leto edinele za obresti in odplačevanje dolga, katere svota predstavlja eno tretino skupnega dohodka italijanskega naroda, vključno vse poljedelske, industrijske in trgovske delavnosti.

Razvnetega pa bo treba pokriti še nadaljne izdatke države. Amerika, Francija in Anglija so izdale velikanske svote za vojno, vendar pa predstavljajo te svote sorazmerno majhen del narodnega bogastva. Italija, pa je za isto stvar izdala vse ter izvršila veliko večjo nalogo kot se jo ji je sprva poverilo.

Ali je vsled tega preveč, če Italija zahteva, naj se ji pomaga, da postane zopet "aktivno podjetje" z ekonomskega vidika?

En način, kako ji pomagati, je razviti njene vire ter povečati s tem njeno produktivnost. Svež kapital, previdno naložen za razvoj dežele, jo bo zopet napravil solventno ter jo rešil ostrih težkoč, ki pogosto dovedejo do neredov. Potrebni preobrat lahko izvršijo stroji, tehnično znanje, intenzivno farmerstvo, namakanje, železice in ceste.

Velika posestva bo treba boljše izrabiti in razviti, posebno v južni Italiji, in sicer potom lastnikov ali vlade. Povrnivšim se vojakom bo treba dati priliko, da postanejo sami lastniki zemlje ter vsled tega tudi zanesljiv element v narodnem življenju.

To vključuje tudi velikansko delo socialne, vzgojne in poljedelske rekonstrukcije, s katerim delom se je Italija že dolgo pečala in katerega se hoče lotiti sedaj.

Že v razvoju vodne sile same je najti rešitev najbolj resnega primankljaja Italije, namreč — premoga, kajti Italija nima nobene premoga ter mora plačevati na stotine milijonov vsako leto za premog, katerega rabi v svojih industrijah in na svojih železnicah. Nekako 2,000 milj najbolj važnih železnic v industrijskem delu severne Italije se lahko v bližnji bodočnosti opremi z elektriko potom uporabe vodne sile, ki teče sedaj neovirano.

Trentin sam ima krog 300,000 konjskih vodnih sil in vse te se lahko uspešno razvije.

Noben narod obsega in važnosti Italije ne more ostati brez kurrova. Mogoče se lahko prevede rumunski petrolej v Valono ali uradi kaj glede premogovih polj Male Azije, kajti Italija mora na vsak način rešiti svoj kurilni problem.

Ležeca kot neizmeren pomol sredi Sredozemskega morja je bila Italija skozi stoletja naravo pristanišče za dobičkanosno trgovsko izmenjavo med Iztokom in Zapadom. Sedaj, ko se je turško cesarstvo oropalo vse moči ter ne more še nadalje ustavljeti iztoka od vstopa v tekmovalno, je naloga Italije zopet prevzeti svojo zgodovinsko nalogo. Italija pa potrebuje modernih pristaniških udobnosti, ladij in uspešne transportacije na kopnem.

Če se bo izvedlo vsa ta podjetja, bo stopila Italija zopet na svoje noge. V stanu bo plačevali obresti ter tudi glavnico svojega velikanskega narodnega dolga.

Italija pa se ozira na Ameriko za pomoč in za tako pomoč je doleteli vzrokov, umetniških, znanstvenih, trgovskih, brez ozira na to, da so bili naravni viri Amerike v veliki meri razviti s pomočjo italijanskega dela.

Italija potrebuje ameriškega denarja in Amerika italijanskega dela. Če bi ji posodili dva tisoč milijonov dolarjev tekem naslednjih petih let, bi omogočili s tem izvršenje velikega rekonstrukcijskega dela.

Iz zgodovine nemške kolonijalne politike

(Nadaljevanje.)

Ustaja Hererov.

Nemci niso bili še dolgo v deželi, ko so spoznali, da se domačini nočejo ločiti od svoje zemlje. Ko je glavar Hererov, Kamahehero, umrl, so imenovali Nemci njegovim naslednikom mlajšega sina, Samuela Mahahero, ki je bil degeneriranec ter ni imel nobenega vpliva pri svojem narodu.

Drugi glavarji niso hoteli priznati Samuela in postavni dedič, Nikodem, najstarejši sin, se je uprl s svojimi pristajši leta 1898. Ustaja je trajala kaj malo časa, kajti plemo so Nemci skoro popolnoma iztrebili ter proglasili njegovo ozemlje za — kronsko last.

Samuel, ki je bil popolnoma pod vplivom Nemcev, je podpisal potrebne pogodbe, s katerimi se je odstopilo Nemcem velik del ozemlja, v katero so spadali tudi najbolj pašniki zemlje.

Mejna črta je segala preko 400 milj ter ni bila natančno označena. Nemski priseljenci so zelo potrebovali gorivo in kava.

je bilo dobljeno za to potrebno ozemlje in vsled tega je sklenil major Leutwein, da zapade Nemcem vsa živina, ki bi prekoračila mejno črto.

Kako drastična je bila ta odredba, je mogoče spoznati iz tega, da so se nahajale gotove reke, potrebne za napajanje živine, na nemški strani meje.

Ko so domačini konečno spoznali, da ne morejo odpraviti določene meje, so se umaknili s svoje živino severno od prepovedanega ozemlja. Ker jim je že vedno manjkalo domače živine, so postali nemški priseljenci trgovci ter ustanovili poseben sistem ropanja. Farmerji so najbolj potrebovali krave in le krave so jemali v zameno za blago, katero so dajali domačinom.

Metoda harantanja z domačini je opisana v knjigi kap. Schwabe "Mit Schwert und Pflug", v kateri so glasi, da je dal trgovec v zameno za žival, ki je bila vredna \$250.00, ene saknjo, par hlače ter nekaj tobaka in kava.

Almanah zastonj!

Vsem svojim prijateljem in vsem onim, ki se poslužujejo naših zdravil naznanjamo, da smo založili vse lekarnarje z zadostno množino Severovih koledarjev. Zahtevajte ga in dobite ga brezplačno.

Severov Almanah za Slovence

za leto 1919

vsebuje zopet vse običajne podatke o koledarju, lunine izpremembe, vremensko napovedovanje, zanimivo čtivo in zdrave šale. Tako združuje informacije z zabavo, vsled česar si vsaka družina želi to malo knjigo.

Zahtevajte ga v lekarni, kjer kupujete Severova zdravila. Ako ga ne morete dobiti, pišite naravnost nam ter nam pošljite tudi naslove svojih prijateljev.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IA.

Kašelj in prehlad

sta si tovariša, ki vedno in povsod prežita na človeka. Bodite pazljivi. Vstavite ga takoj pri začetku. Nikar mu ne dovolite, da bi se trdno naselil. Preženi ga takoj. Rabi

Severov Balsam za pljuča

(Severa's Balsam for Lungs), ki vstavi kašelj, odpravi hripavost, olajša pljuvanje ter ozdravi vnete in razburjene organe. Poleg tega pa tudi vzamite

Severov tablete zoper prehlad

(Severa's Cold and Grip Tablets), da odpravijo prehlad.

Cena Severovega balzama za pljuča: 25 in 50ct. Cena Severovih tablet zoper prehlad in influenco: 20ct. Severova zdravila se prodajajo povsod pri vseh lekarnarjih. Ako jih ne morete dobiti pri svojem lekarnarju, naročite jih pri

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IA.

"Sodišča" in prisrge.

Na podlagi vsega tega je umevno, da je do leta 1903 prešla skoro polovica živine v Herero deželi v roke nemških priseljencev in trgovcev. Celotno leto 1903, po ustanovitvi sodišča, niso smeli domačini pod prisrge pričati pred sodišči. Beseda enega belega moža je odtehtala ono sedmih črncev.

Potem ko se jim je vzelo domačo živino ter zaplenilo njih zemljo, ni preostalo domačinom ničesar drugega kot iskati si zaslужba pri delu na farmah.

V deželi pa je bilo preveč Hererov in vsem se ni moglo dati dela na farmah. Življenje domačinov je imelo vsled tega kaj — majhno vrednost. Nemška sodišča niso smatrala bičanja do smrti za umor. Major Leutwein pravi, da niso mogli domačini razumeti tega finega razločevanja in da je zanje "umor in bičanje do smrti ena in ista stvar".

Proti suženjstvu.

Niti enega slučajja ni, da bi bil kak beli človek usmrčen, ker je ubil domačina.

Največja kazen, katero je dobil kak Evropejec za uboj ali a mor domačina, je znašala triletno ječo, katero pa je doleteli le delno odsedel, dasiravno je ustrelil morilec hčer nekega glavarja, ki ni marala postati nezvesta svojemu možu.

Marca leta 1904, po 14. letih nemškega jarma, je spoznal Samuel Maherero, glavar Hererov, da je njegov življenje v nevarnosti. Dasiravno je videl pred seboj popolno uničenje, je vendar smatral ustajo za boljše kot pa suženjstvo.

Slabo oboroženi in brez municije so se pripravljali Hereri na vojno.

Hotentoti so se jim pridružili v nesreči.

V avgustu leta 1904 je bila ustaja končana in na tisoče je bilo mrtvih ali ujetih. Nekateri glavarji so pobegnili preko puščave v namenu, da pribeže pod angleško varstvo.

Do onega časa je načeloval kampanji major Leutwein. Imenovali pa so ga preveč popustljivim in poveljstvo je prevzel von Trotha, znan vsled svoje brutalnosti v ustaji bokserjev ter svojih klanj v nemški iztočni Afriki. Pri tem je treba pomisliti, da je imel posla s sovražnikom brez orožja in municije, ki je bil že poražen ter je izgubil svoje najboljše voditelje. Kljub temu je izdal svoje zloglasno "povelje uničenja". Izgovor za to povelje je navedel v poročilu v Berlin:

— Uveljavljenje pogodb z Hereri je nemogoče, kajti skoro vsi glavarji so pobegnili ali pa postali vsled svojih zločinov tekem ustaje taki krivci, da se nemška vlada ne more pogajati z njimi.

Ko so tako Hereri in Hotentoti v aprilu leta 1905 naprosili za mir, je von Trotha odgovoril, da mora biti predaja brezpogojna in da ne bodo dobili nikakega jamstva, da se bo varovalo njih življenja. Nadalje morajo izročiti vso živino.

Koncem leta 1905 je bil Trotha odpoklican in na njegovo mesto je stopil von Lindequist. Slednji je potreboval celo leto, da je ugnal domačine.

Z mirom pa je tudi prišla vlad-

terorja za preživelo domačine. Do leta 1903 sta bili veljavni le dve postavi, tikačoče se postopanja z domačini. Prva je bila proglašena v aprilu leta 1896. Tikala se je le kaznovanja in disciplinarne kontrole nad domačini.

Druga postava je prepovedovala jemati domačine izvan protektorata v "razstavne svrhe". Nadalje niso smeli domačini potovati preko meja brez posebega dovoljenja.

Leta 1903 je bila sprejeta postava, v kateri se je glasilo, da ne sme noben domačin kupovati zemlje ali pridobivati interese na zemlji ter da ne sme noben lastviti svoje lastne živine. Vse to pa se je tikalo plemena, kojeja cela eksistencija je bila odvisna od živinoreje.

Prisilno delo se je uveljavilo z dekretom z dne 18. avgusta 1907 ter je moral vsak domačin v starosti nad sedem let imeti vladno izkaznico. Pogodbe z domačini delaveci so bile veljavne šele potem, ko se jih je registriralo pri krajevnih policiji. Vse domačine, stare nad 14 let, katere se je našlo hoditi naokrog brez vidnega znaka dela, so Nemci zaprli kot postopače.

Raznolikost mučenja.

Postavo, tikačoče se kaznovanja, niso izvrševali sodniki, temveč policija sama.

Na priprosto pritožbo, da je delavec "len in da ne dela dobro", ali da je nesramen, je imel policijski seržant pravico prisoditi petnajst udarcev.

Bolj resni slučajji, kot naprimer tatvine, so prišli pred okrožnega načelnika. Tatvino naprimer enega para črevljev so kaznovali z zapornom 12. mesecev ter dvakratnim bičanjem po 25 udarcev.

Jetnike so Nemci nastanili v kočah, v katerih je mrgolelo golazni. Po bičanju se je uporabljalo še druga mučenja. Večina krivcev je bila posledica dejstva, da domačini niso mogli razumeti svojega nemške govorečega gospodarja ali mržnje domačinov do zati-rancev.

Vse te krivične in škodljive postave niso Nemci odpravili ter tudi niso hoteli uveljaviti novih in potrebnih postav.

Z domačini so nemški delodajalci postopali na nezasiščen način in v slučaju trpinčenja so nemške oblasti le zagrožile delodajalca, da ne bo več dobival domačih delavcev, če bo preveč trdo postopal z njimi.

To je nečastna zgodovina nemške kolonijalne politike v južno-zapadni Afriki!

(Konec.)

Edmond Rostand bolan.

Pariz, Francija, 29. novembra. — Edmond Rostand, eden najznamenitejših francoskih dramatikov je nevarno zbolel. Najprej je imel špansko influenco, ki se je pa pozneje izpremenila v pljučnico.

Nemčija vrača denar.

Berlin, Nemčija, 1. decembra. — Kakor se razvizi iz tedenskega poročila dne 23. novembra, so bile zlate rezerve Državne banke v Berlinu vsled 19. točke v pogodbi premirja znižane za 241,700,000 mark.

Zlata rezerva znaša sedaj 2,808,558,000 mark.

1. točka določa, da mora Nemčija vrniti vse zlato, katerega je dobila od Rusije in Rumunske vsled brest-litovskega miru. To zlato se mora izročiti v varstvo zaveznikov, dokler se ne sklene mir.

Enver je šel z zakladom.

Zeneva, Švica, 1. decembra. — Kakor piše zenevska Tribuna, je v zvezi z odhodom prejšnjega turškega vojnega ministra Enver paše in njegovih tovarišev iz Carigrada izginilo tudi 25 milijonov turških funtov (ali 110 milijonov dolarjev), ki so bili naloženi v različnih bankah.

List domneva, da je bila ta svota najbrže naložena v nevtralnih bankah. Berlinska vlada je pozvala Enver pašo, da naj zapusti Nemčijo in bo skorogotovo odpotoval v Švico.

Telefon urada: Court 3450   Telefon na domu: Neville 1870 R.
F. A. BOGADEK
ATTORNEY AT LAW
VRHOVNI ODVETNIK NARODNE HRVATSKE ZAJEDNICE
103 Bakewell Building.
vokal Diamond in Grant Sta.
Wasseroft Court House.   PITTSBURGH, PA.

Boljšje zdravljenje za manj denarja.

Profesor Doktor B. F. Mullin

Slovenski zdravnik-špecialist
411-4th Avenue, Pittsburgh, Pa.

(Najboljše zdravilo, Četrti področje od Smithfield St. Priznani so vsi in vsi imen.)

Jas sem nastarejši zdravnik-špecialist za Slovence v Pittsburghu zdravim že več kot 38 let bolne moške in ženske. Odravil sem že na tisoče in tisoče oseb in morem tudi vas. V zdravljenju raznih boleznih imam največ uspešnosti. Rabilim sem najboljša zdravila. Imam najbojše električni stroj za celokupno, potem kateterja, ki vidi celo vaše telo kot na dlan. K meni prihajajo ljudje od blizu in daleč, da jih zdravim. Zdravim rane, bolezni, ospešne in naglo. Govorim čisto slovensko. Moje cene so zmerne. Znanostno poskušava nastati. Prizniti k meni kot v prijateljstvo.

Iz spominske knjige slovenskega naroda

"Slovenski Narod" je priobčil začetkom avgusta sledeči dopis iz Podgorja:

Slovenski narod obhaja v teh tednih četrto obletnico, ko je prišel leta 1914 hoditi svoj križev pot, ki ga hodi še danes, dasi v nekoliko drugačni obliki.

Mnogo jih je bilo, ki so od prvega trenutka dne 29. junija 1914. leta, ko so zaznali za sarajevsko tragedijo, pričakovali katastrofe. Politična atmosfera Evrope je bila prepojena nevarne elektrike. Avstrija in Nemčija sta bila režiserja, vsi drugi samo statisti, mali narodi glavni trpinji, a mi Slovenci naravnost narod mučnikov.

Vsa pomembna druhal province se je kar po prvih dneh vrgla na nas v divji gonji. V mestih in trgih je imela varno delujoč aparat, ki je na dano znamenje planil po meljnih mu slovenskih žrtvah. Po deželi je bilo treba nekaj predpriprav, v kar je onih četrto tednov ravno zadoščalo.

In prišel je odsodni 26. julij, z njim — vojna napoved.

Nas Slovence je skoraj najhuje zadela in, da nismo tako neskončno žilavi v vsem, zlasti glede svoje narodnosti, — zdavnaj bi spadali med evropske narode, ki so bili nekoč in nekje.

Po deželi, po mestih so šli nemško-nacionalni krvosledci za vsako opazljivo slednjo narodnega Slovence. In njim so sledili nemško-nacionalni — biriči.

Iz Grada, iz Maribora, iz Ptuja so dohajala povelja:

— Primitite izdajalce!

Lovili so jih kakor čredo in graške vojnosodne ječe so se napolnile od dneвно naraščajoče množice, ki je ni hotelo biti ne konca ne kraja. Štajerci smo morali otvoriti divji ples, a sledili so nam drugovi iz Kranjske, Goriške, Trsta, Primorja. V nemem, bledem odporu smo se vpraševali:

— Kdo sme? Zakaj?

Kdo je vprašal, je dobil perogljiv odgovor.

— Mi! Veleizdajalce!

Duša je pač kipeła odgovora in želje po kaznovanju predzreza volhna in surovega birača. — A kaj bi! Roke so bile v težkem železju, moderne verige so bile prelahke.

Po cestah so se pomikali vsako uro ti sprevodi, ali pa so čakali na glavnem kolodvoru v Mariboru, da jim še kakšno tropo priženo iz preiskovalnih zaporov okrožnega sodišča. Ti so šli — nemi, blede, hladni, ponosni ali z ironičnim usmehom; zgodilo se je pa, da je nemadoma priskočil nemški dijak, udaril dotičnega v obraz, ali pa, da je nemška "gospica" nesrečneža nenadoma opljuvala.

V graških ječah je marsikdo zbolel, zdravniška pomoč pa je bila kljub visokodomečim naslovom posameznih zdravnikov za — psa. Od Štajercjev je na posledica, kolikor mi je znano, umrl slovenski učitelj Josip Stenberger. Bolehal je že preje, a končal ga je Gradec. Škandalozne so bile razmere tudi v mariborskih ječah; tu ven je vsakdo prihajal več ali manj bolan.

Konec trpljenja in preiskav je bil pri večini, da so jih po mesecih izpustili kot p. v. ali "p. u."

Svoj narodni Golgota smo vendarle prekorčili in pred nami je vstalo novo sonce, žarko sonce in nam dalo dne 30. maja 1917 našo Jugoslovansko Deklaracijo.

Zato pa je prišel v nas duh svobode, ki hoče slovenskemu narodu res svobodo in prostost v jugoslovanski državi — Slovencev, Hrvatov in Srbov.

Za staro pravdo

POVEST IZ LETA 1515.

Spisal Peter Bobinjec.

Nekoliko trenotkov pozneje pa že stoji Damijan pri železnih vratih, zasadi ključ v ključavnico, odpre vrata ter zakliče:

"Tomaž, pojdi venkaj!"

In Tomaž hitro odide iz temne ječe ter stopa zamišljeno za oskrbnikom.

Že sta v graščakovi pisarni.

"Tomaž! Tvoj prijatelj, moj sin Kristof, je prišel prosit zate, da te izpustim. Ušlišim torej njegovo prošnjo, le štiri oglejske goljinarje kazni boš plačal, ker si me oni večer na potu iz Radovljice tako razžalil. Sicer bi bil naznanil tvojo upornost tudi v Bricsen, da se ti vzame svoboda ter tvoje posestvo zapleni; toda ker si bil takrat pijan, ti prizanesem. Odločno pa ti povem, da nimam mojega sina nikdar več vabiti v svojo hišo, in če le kaj še izvem, se ti bo godilo slabo. To ti povem, da ne mladi gospod, ampak jaz sem tvoj gospod. Zdaš pa idi!"

In Tomaž se globoko prikloni na obe koleni ter odide. Čudil se je graščakovi izpremembi, in dasi je njegov jezik migal, da bi govoril, se je vendar le premagal. Vedel je, da graščak takoj izpremeni svojo sodbo, ako se mu kolikaj postavi po robu, in zato je previdno molčal. Zlasti ga je ganila Kristofova ljubezen in oziral se je plašno okrog sebe, ko je odhajal iz grada, ako bi ne zagledal svojega prijatelja. Toliko mu je imel povedati. Toda meil je: saj ne bo dolgo, da se vidimo; in tedaj mu pokazem svojo hvalečnost.

Mladi Kristof pa je skrivaj zrl za odhajajočim Tomažem tam iz grajske line. Vesel je bil, da se mu je Plahutov nasvet tako dobro obnesel — in to še celo brez pomoči domačega vikarja. Rad bi se bil poklinal Tomažu, toda vedel je, da bi s tem očeta spet razžalil. Že je Tomaž izginil v smrekovem gozdu, Kristof pa je še gledal iz line ter premišljeval svoje nadaljnje načrte.

Solnce je že visoko plavalo na nebu. Kristof se hitro obrne in koraka v grad. Vrha stopnice se obrne po drugem hodniku, ki je drži v stolp. Tam je stanoval za-

časno nad ječo vikar Jernej Singer, ker ni bilo še v gradu župnišča.

Prijazno se pozdravita. Vikar posadi Kristofa na naslonjač ter ga radovedno izprašuje.

"Ah, kak zale vitez ste posteli!" se mu dobriča duhovnik, ki je bil velike, krepke postave, okroglih lic, črnih dolgih las in gladko obrbite brade. Pohrkaval je z glasom, ki je prihajal iz napetega vratu.

"Tudi vi se niste postarali, vaša čestitost", odvrne Kristof.

"Toda kaj — vam se godi dobro, ker ste tako hitro postali samostojni. Moja prihodnost pa je zavita v gosto meglo. Vsake vrste misli so mi že rojile po glavi in ta mi hita najzadnja, da bi se pomčnil."

"E, pojte no, gospod Kristof! Le ne precej obupavati in ne pretanko občutiti! Čas je najboljši zdravnik in ozdravi vse rane, tudi vaše."

"To je že res! Ali moja leta beže in najkrepkejšo dobo svojega življenja bom zapravil s postopanjem. Sklenil sem, da grem kot prostovoljec v cesarjevo vojsko na Beneško, ako se doma razmere v kratkem ne izpremenijo."

"E, le počasi, gospod Kristof! Saj ni tako hudo, kakor si vi mislite. Držite se doma, spravite se z gospo Poliksena, svojo mačeho, in vse se bo prav iztaklo."

"Voljo imam že, voljo, duhovni oče! Toda tega ne vem, če jo imajo drugi", odvrne Kristof, gledajoč v tla in drvoč z nogu po tleh.

"Vi zahtevate vaskako, da vas oče imenuje za svojega naslednika in vam izroči v roke gospodinstvo."

"Tako je, duhovni oče; zakaj jaz sem pravi dedič kot prvorojenec, a ne Hartman."

"Ali oče ima vendar prvo besedo."

"Ne, prvo besedo ima tista, katera znače nosi graščina nad svojimi vrati. Ako me vsi drugi zapuste, škof ne bo, in prva znoja pot, ki jo spet napravim iz domačega kraja, je pot v Bricsen."

"Le počasi, gospod Kristof, da

si ne pokvarite svoje prihodnosti. To ni kar tako, k škofu iti, tujbi moj!"

Tudi ljubljanski škof Kristof Ravbar, ki me pozna, ker sem mu služil kot bojevnik pri Gradski, me bo podpiral. In, gospod oče, ako mi vse izpodletí, ako so vsa moja pota zastoj, ako pravica več ne velja, tedaj krenem na drugo pot, ki mi ponuje do pravice. In morda ta pot ni več daleč, gospod vikar! Že se kuha, ponekod že vre; in tako vam povem, vam seveda, duhovni oče, ki menda ne bodete zlorabili moje odkritosrčnosti, povem vam, da tudi Kristofa utegujete videti pod zastavo za "staro pravdo!"

Vikar skoči pokonec in tiho, ali vendar močno zahrope:

"Za Boga, vitez Krajski, kaj kvasite!"

"Tako je, vaša prečestitost!" govori in vstaja tudi Kristof.

"Bojevnik za staro pravdo potegne svoj meč in bipoma se jih pridruži tisoče in tisoče, ki bodo slišali njegov glas, ter šli za njim, kamor bo hotel — tudi po strni pečini, na kateri stoji grad mojega očeta..."

"Kristof, Kristof, kaj govorite! Torej tako daleč ste že, da ste se zvezali s kmeti zoper svoje gospode in celo zoper svojega očeta! Ali se ne bojite, da vas Bog kaznuje?"

"Za pravico in resnico Bog ne kaznuje, pač pa kaznuje krivico in laž. Orodje sem v božjih rokah in ako me je Bog izbral za maščevalec..."

"Za pet Kristovih ran, stojte! Kaj bi se zgodilo z vami, da bi očetu tako odkrito razodeli svoje srece, kakor ste ga menili?"

"Poznam vas od mladih nog in vem, da imam moža pred seboj. Razodel sem se vam, da mi pomagajte do moje pravice, ako imte voljo in moč. Ako ne, Bog vas obrani!"

Mlada hišna je prišla klicat k obedu.

"Kar je bilo, naj ostane med nama. Prepričali se bode, da imam dobro voljo. Da je bodo imeli tudi drugi, poskrbite vi. Sedaj pojdiva!"

In vitez prime preplašenega vikarja pod pazduho ter ga odvede v obednico.

Kristof je poznal svojega starega znanca iz Koroške in zato je tako ostro nastopil. Vedel je, da je boljše, ako vikarja zastraši, kakor da bi mu na lahko prigovarjal. In res je njegov nastop dobro vplival na vikarja glede dedne pravice. Toda mačcha Poliksena je imela skoro neomejeno oblast v gradu in vse njeno postopanje je merilo na to, da se Kristofa iznebi — ako ne zlepa, pa zgrda.

Miza je bila pripravljena in otroci so že čakali. Prijazno pozdravijo duhovnaga očeta, v Kristofa pa se boječe ozirajo. Tudi najstarejši sin Poliksena, Hartman, stopi medtem v sobo, pozdravi vikarja in svojega mlajšega mlajšega brata ter sestrico, a polbrata Kristofa ne pogleda.

Kristof je stal v kotu prostrane dvorane ter ogledoval slike na stenah in štel tramove na stropu.

Duhovni oče je mučno gledal ta prizor. A čakal je boljše prilike. Kmalu vstopita stari Jurij Krajski in Poliksena. Otroci se usujejo okrog njih in mati jih poljubi na čelo. Tudi Hartmana poljubi na čelo.

Kristof se molče prikloni svoji mačehi, ki so ji sumela svilnata kriha in ji je rozljal zlat sklepanec ob pasu. Žena je bila še v najboljnih letih in izpod grnega pajčolana je zrl mogočen obraz.

Sede na konec mize, stari graščak zraven nje, dve dekletje sedeta na levo, sinova na desno, vikar na drugi konec mize.

Poliksena se obrne do Kristofa ter mu molče pokaže prostor poleg vikarja.

Hišna je odnesla posodo za juho, družina pa zajema iz svojih skledic.

Grajski vikar prvi prime za lepo stikano majoliko, ki je stala pred njim, ter prekine molk:

(Konec prihodnj.)

Protest

Nj. Ekselenci

WOODROW WILSONU,

predsedniku Združenih držav.

V popolnem soglasju z Vašim pravilom pravice za vse narode, velike in male, mi nižje podpisani župnik in odbor, ki cerkve presy. Srca Jezusa v McKeesport, Pa., prosimo Vas, g. predsednik, da blagovolite vpoštevatí naš protest proti imperialističnim pohlepom italijanske vlade za jugoslovanskim narodnim esmijem Goriško-Gradski, Trsta, Istra, Reka s hrvatskim Primorjem in Dalmacije z otoki, bodi, da italijanske imperialistične nakane nameravajo zavzeti, celo to obalo, ali pa samo del Jugosl. Primorja.

Svoj protest utemeljujemo z naslednjimi dejstvi:

1. Narodno so te primorske dežele jugoslovanske z razloga, da je večina njih prebivalstva jugoslovanska; jugoslovanski značaj te večine je edenimisti s čisto jugoslovanskim prebivalstvom dalje proti severu, vzhodu in jugu. Ma le lokalne italijanske večine se nahajajo samo v mestih Trst in Reka, pa še te večine so le navidezne, ker jih deloma tvorijo poitalijanci Jugoslavo; avstrijski način vlade v primorskih deželah je bil namreč naklonjen Italijanom na škodo Jugoslovonom. V dokaz naše trditve navajamo dejstvo, da 60.000 Jugoslovonom v Trstu ni imelo niti ene javne šole, niti se je učil kak jugoslovanski jezik v državnih učnih zavodih v Trstu, Pulju ali Reki, ampak samo italijanski in nemški, čeprav je bilo tam ponavadi večina jugoslovanskih dijakov.

2. Gospodarsko (ekonomično) spada ta obala, zaeno s pristanišči, posebno z lukami Trst in Reka, v jugoslovansko in srednje-evropsko industrijsko sfero. Ta dva pristanišča sta naravni izhod za Jugoslavijo, v koje ozemlju se nahajata in za Češko-Slovaško, za Madžarijo in za nemško Avstrijo. Ali naj vsi ti narodi trpe samo da se zadošči nepravilnim italijanskim zahtevam? Češko-Slovaška, Madžarija in nemški del Avstrije so že sedaj vezane s Trstom in Reko potom velikih industrijskih žil, potom železnice, ki tečejo čez jugoslovansko ozemlje k morju in tako na svetovni trg. Le pogled na zemljevid dokazuje našo trditve, da more rabiti ta dva pristanišča samo Jugoslavija in potom Jugoslavije srednja Evropa, ter da ste te dve luki italiji odveč, ker ima mnogo bolj pripravnih luk drugje.

Medtem, ko predstavlja Trst in Reka kar najbolj potreben predpogoj za razvoj jugoslovanske in srednje evropske industrije, jih ne more rabiti Italija v nobeno drugo svrhu, kot za zamori tak razvoj. Da Italija na jugoslovanski obali pomenja italijansko ekonomsko nadvlado v Jugoslaviji in srednji Evropi ne postavno nadvlado boljše industrije nad slabšo, ampak nadvlado roparske ladje nad trgovsko; pomenjalo bi nož na sree cele srednje-evropske industrije.

3. Zemljepisno spada jugoslovanska obal ne k italijanskemu Apeninskemu polotoku, ampak k Balkanskemu. Ali si hoče Italija prisvojiti jugoslovansko obal in ozemlje v svrhu obrambe svojih mej? Proti komu? Za tako trditve bi bilo dovolj vzroka, ko bi Avstro-Ogrska še obstajala, toda sedaj ne, ko je zbrisana iz zemljevida.

4. Večina prebivalstva tega ozemlja se bo upirala italijanski osvojitvi; svobodnim Jugoslovonom pa bode po Italiji zasledena zemlja to, kar je bila Francozom Alzacija in Lotaringija, Slavia Irredenta. In ekonomična srednja Evropa? Pa se bode vrgla v naročje Nemčiji. Da, nasilna italijanska lastitev jugoslovanskih primorskih krajev je še vedno zmožna vstvariti "Central-Europo", san Nemčije.

Goriško-Gradski, Trst, Istra, Reka, Hrvatsko Primorje, Dalmacija z otoki, vsi ti deli jugoslovanske zemlje skupaj in vsak posamezen del, so živi udi na živem telesu Jugoslavije. Odreži s telesa eden ali vse ude, in Jugoslavija bode skrvavela, kakor bi skrvaveli tudi tako odrezani udi, ker se nedaje vcepiti na tuje, nepravilno in neznanu telo. Kričeč dokaz za to imamo v beneških Slovencih, ki so bili pod italijansko vlado odkar se je rodila Združena Italija. To nekdanj številno in premožno jugoslovansko pleme je ubožalo, zaostalo na izobrazbi; njegovo število se je skrčilo, da šteje sedaj še bornih 50.000 duš; tako je s Slovenci pod italijansko vlado.

5. Naj si Italija prisvojijo ono zemljo, celo, ali pa samo del, toda zgoditi se bo moralo po pravilu: Moč je Pravica, proti kojemu smo se bojevali s Prusi. Ali naj rečemo "si duo faciunt idem, non est idem"? Ali bodejmo dopustili italijanom, kar pobijamo v Prusih?

6. Jugoslavo si so tudi borili za svobodo sveta. — Oni so bili na strani zaveznikov na bojnem polju in v tvornicah in rudokopih; Jugoslavo tudi polnijo grobove v Rusiji, Rumuniji, na Balkanu, v Italiji in Franciji, padli za svobodo sveta. Zmaga zaveznikov je tudi zmaga Jugoslovonom, ker so bile tudi žrtve njihove. Zato pa morajo biti tudi Jugoslavo svobodni, ne deloma, ampak ves narod.

Matej F. Kebé, župnik, Cerkevni odbor.

Zavezniške ladje v Odesi.

Kijev, Rusija, (preko Amsterdamu), 29. novembra. — V Odesi je dospela dne 26. novembra angleška križarka Agamemnon. Spremljali so je francoski in angleški torpedni čolni.

Ukrajinski hetman je imenoval generala Dolgorukova poveljnikom ukrajinskih čet. Njegov prednik je bil general Keller.

Učeniški podmorski čolni.

London, Anglija, 29. novembra. — Danes so je naznanilo, da je bilo tekom vojne potopljenih približno 200 nemških podmorskih čolnov. Nemčija je vsega skupaj zgradila 360 podmorskih čolnov.

Amerikanci ostajajo v Franciji.

Paris, Francija, 29. novembra. — Ameriški vojniki ne prestopajo na praušaje, ako bodo odpuščeni iz armade, ne da bi jim bilo treba iti iz Francije. Ako jim bo to dovoljeno, bo marsikateri ameriški vojak ostal v Franciji, ker jim dežela ugaja. Nekateri so vzeli Francozinje za žene, drugi pa vidijo v deželi lepo priliko za trgovino.

Nekega dne je vprašal nek ameriški častnik, ako bi mu bilo dovoljeno pričeti v Parizu "movie house". Po sedanjem načinu ne more biti nikdo demobiliziran v Franciji in ako pri tem ostane, bo

Jugoslovanska Katol. Jednota

Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900.

Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:
 Predsednik: MIHAEL BOVANŠEK, box 251, Conemaugh, Pa.
 Podpredsednik: LOUIS BALANT, box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.
 Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
 Blagajnik: GBO. L. BROZICH, Ely, Minn.
 Blagajnik neizplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VEHOVNI ZDRAVNIK:
 Dr. J. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., NS. Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:
 JOHN GOUŽE, Ely, Minn.
 ANTHONY MOTZ, 9641 Ave 'M', So. Chicago, Ill.
 IVAN VAROGA, 5126 Natrons Alley, Pittsburgh, Pa.

FOROTNIKI:
 GREGOR J. PORENTA, box 176, Black Diamond, Wash.
 LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely, Minn.
 JOHN RUPNIK, S. R. box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR:
 JOSEPH PLAUTZ, Jr. 432-7th St., Calumet, Mich.
 JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minn.
 MATT POGORELEC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDRUŽEVALNI ODBOR:
 RUDOLF PERDAN, 6026 St. Clair Ave. N. E. Cleveland, O.
 FRANK ŠKRABEC, Stk. Yds. Sta. box 63, Denver, Colo.
 GREGOR HREŠČAK, 407 - 8th Ave. Johnstown, Pa.

Jednotno Glasilo: GLAS NARODA.

Vsi dopisi, tikajoči se pravnih zadev kakor tudi denarne pomočnatve naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse prilože pa na predsednika porotnega odbora. Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode oziralo.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovonom za obilen pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvici. V blagajni ima okrog \$300.000 (tristisoč dolarjev). Bolniških podpor, poškodnin in smrtnin je že izplačala do \$1.500.000 (en milijon in pol dolarjev).

Bolniška podpora je centralizirana. Vsak opravičen bolnik si je svest da dobi podporo, kadar jo potrebuje.

Društva Jednote se nahajajo po raznih naprednih slovenskih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitev novih. Društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

Za nadaljna pojasnila se je obrniti na glavnega tajnika.

moral vsak vojak priti najprej v Ameriko, kjer bo dobil dopust, potem pa se bo zopet lahko vrnil v Francijo.

Zagoneten umor

V New Yorku so našli truplo nekega Italijana, zaprto v kovčeg. Sedaj iščejo neko tetovirano žensko.

Newyorská policija poizveduje po neki ženski, ki se imenuje Sarah Banta, oziroma Panta. Njena leva roka je vsa tetovirana in med raznimi okraski so besede: — Umri, predno se onečasti! Pravijo, da je ta ženska v zvezi z umorom Josefa G. Ballara, katterega truplo so našli na Mott St. v New Yorku.

Truplo je bilo zaprto v kovčeg, ki je ležal na tlaku. Zdravniki so dognali, da za njegovo smrt povzročile rane na jetrih.

Najbrže se je nahajal z neko žensko v sobi in je zaspal. Ko je ženska videla, da spi, je odprla plin, hotoč ga zastrupiti. — Vsi deli smrdu se je začel Ballaro prebujati, in ko je ženska to opazila, ga je parkrat sunila z dolgo iglo v spodnji del hrbta.

Policija je mnenja, da ga samo ženska ni mogla spraviti v kovčeg, ampak, da ji je pomagalo par možkih.

Policija je nadalje tudi dognala, kje je bil kovčeg kupljen.

Skoraj deset tisoč uslužbencev v vojni.

Montreal, Canada, 29. novembra. — 9497 uslužbencev Canadian Pacific železnice je bilo poslanih na razna evropska bojišča. Ubityh jih je bilo 731, ranjenih pa 1.575. Ko se bodo preživeli vrnilo, bodo lahko nastopili isto službo kot so jo imeli prej.

Karol mora iz Avstrije.

Kodanj, Dansko, 29. novembra. — Kakor se poroča iz Lipskega, je dunajska vlada obvestila prejšnjega cesarja Karola, da mora zaradi protirevolucionarnega gibanja zapustiti Avstrijo.

Amsterdam, Nizozemsko, 29. novembra. — Prejšnji avstrijski cesar Karol je duševno potr. Po cele ure sedi pri svoji pisalni mizi in topo zre pred se. Njegova žena Cita je v velikih skrbih zaradi njegovega zdravstvenega stanja.

Kada bi izvedela za mojega brata FRANKA MELAUT, podomač Bastetov iz Podbrze v Savinjski dolini na Spod. Štajerskem. Biva nekje v Montani ali Wyotangu. Prosim ga, naj se mi oglasi, ali če kdo drugi ve za njegov naslov, naj mi ga naznači, za kar mu bom zelo hvaležna. — Mrs. Mary Basta, 2916 Clarke St., Milwaukee, Wis. (30-11-3-12)

Iščem svoji dve sestrici ANO in BARBO PETROVICH. Šlišala sem, da se nahajata nekje v St. Louisu, Mo., in rada bi seznanla za naslov; zato prosim one, ki vedo, da ga pošljejo na uredništvo Glas Naroda, 82 Cortlandt St., New York, N. Y. (30-11-3-12)

PRIUČITE SE DO MAČEGA ZDRAVILSTVA

Narava nam daje mnogo rastlin, s katerimi je mogoče zdraviti razne bolezni. Jaz imam v zalogi, prodajam ter razpošiljam raznovrstne suhe rastline, cvetja, korenine in jagode, tako, ki izvirajo iz vseh delov sveta. Pišite po moj brezplačni cenik. Pri tem se dobi tudi knjižca "Mali domači zdravnik". Ista obširno opisuje veliko število rastlin in daje nasvet, za katere bolezni in kako naj se rabijo. Za samo 25 centov v poštnih znakih lahko osrečite samega sebe in svojo družino s to poučljivo knjigo.

MATH. PEZDIR,
 P. O. Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

Za Božične Praznike

dobite prave slovenske Columbia plošče, prav tako tudi najnovejše glasne Columbia Gramofone pri strojnem spoletu podpisanecega rojaka.

V zalogi ima tudi šest izbranih različnih ameriških Columbia plošč po 50c. vsaka, z krasnim cerkvenim svoozvojem na svetli zvezdi.

Ako naročite po pošti, pošljite 50c. več za poštnino. Cenik zastoj, pišite ponj.

Velika zaloga skladne, embesirane, demantov i t. d.

Ze obilo narečil se pošljete vaš rojak.

IVAN PRJK

24 MAIN ST. CONEMAUGH, PA.

Kam se boste obrnili,

kadar želite odgovor, pogodbo, zaplato izjavo ali razne druge dokumente, ki spadajo v notarski posel. Kdo vam bude tolmačil na sodnji, pri mirovnem sodniku ali drugod? Ako hočete pravilno izgovoriti ali prebrati, potrebujete Sloveca, ki je zmožen slovenskega in angleškega jezika. Obrnite se v tem pogledu vedno na

ANTON ZBAŠNIK,
 ZAVOJNI ROJAK IN TOLMAČ
 1218 Belmont Blk., Cor. Diamond and Grand Sts., (nagovori Court House) PITTSBURGH, PA.
 Telefonska zveza: Oport 3402. Telefon na domu: Pitt 1283 J.

Zadnji podbine Montberthier

Spisal Jean Rameau. — Za "Glas Naroda" priredil J. T.

24 (Nadaljevanje.)

Par dni zatem je pa dobila pismo, ki se je glasilo:

Moja draga Nina: —

Ko boste dobili to pismo, mene že ne bo več v Franciji. Odsel sem sam in se ne bom nikdar več vrnil. Vas, ki ste bila določena, da postanete moja žena, najbrže ne bom nikdar več videl. Vremite mi, gospodična, da silno trpim. Vem tudi, da trpite vi, toda upam, da me boste kmalo pozabili. Odpotoval sem vsled tega, ker sem vam hotel zagotoviti srečo. Vaša sreča in edino vaša sreča mi je bila nad vse.

Nikar ne mislite, da sem storil to kar tjavendan. Ne, gospodična Nina, vse je bilo dobro premišljeno. Dolgo, dolgo časa sem premišljeval. In slednjič sem prišel do zaključka. Prepričan sem, da boste nekoliko časa proklamirali ta trenutek, prepričan sem pa tudi, da se boste nekega dne izpametovali ter me blagoslovljali, češ, prav je imel.

Prijateljica moja, v vašo dušo sem pogledal. In pri tem pogledu sem se prepričal, da me ljubite, ljubite s tako vročo in iskreno ljubeznijo, kot more ljubiti le ženska. Odstopil sem pa vsled tega, ker sem se prepričal, da vas ne morem osrečiti.

Vpoštevati pa moram tudi vaš gozd. Vaš gozd je moj prvi tekmeč, če se smem tako izraziti.

Sami dobro veste, da ste ga hoteli že dvakrat zapustiti. Toda v obeh slučajih vas je pridržal in vas privabil nazaj. Ker pa jaz in gozd ne moreva živeti skupaj, mi ne preostaja ničesar drugega kot umakniti se mu in odpotovati.

Prosim vas pa, nikar mi ničesar ne očitajte. Predobro vem, da je vaš gozd vreden vaše ljubezni in razen tega sem tudi izprevidel, da so vsa vaša drevesa vredna vaše ljubezni ter da so vsa proti meni.

Proti meni je vaša hiša, vaše dvorane in vaši predniki. Vse to se brani tujea, ki je prišel in hotel vzeti, kar jim je najdražje.

Vsi, vsi so moji nasprotniki.

Le priznajte, da niste omedleli vsled blaženosti, ki se vam je naselila v srce. Ne, ne priznajte mi, da ste omedleli zato, ker ste izprevideli, da ste storili napako, da ste veliko zagrešili, ker ste hoteli pobegniti z menoj.

Nikar ne pe mislite, Nina, da sem jezen na vas.

Jaz ljubim vašo krepost, čeravno sem postal njena žrtev.

Strašna usoda me je zadela. Poskušati bom moral živeti brez svoje male prijateljice, ki ima tako svetle lase in tako jasne oči. Težko bo, silno težko. Ker sem se pa odpovedal svoji sreči samo zato, da boste vi srečni, bom skušal vse skupaj pozabiti.

Če mi bo pa le preveč teko pri sreči, če mi bo hotelo sreče počiti, se bom spomnil na trpljenje, ki bi bilo vam do deljeno, ako bi bili na moji strani.

Ob tem spominu bom pa dobil dovolj moči, da ne bom poskušal priti v vašo bližino, da vas bom skušal pozabiti. Vso svojo moč bom izbral, da si ne bom vzel življenja ko bom izvedel nekega dne, da ste postali žena moža, ki vas je bil vreden kot sem vas jaz.

Sedaj se morda čudite temu prerokovanju. Toda prepričani bodite, gospodična, da se bo to prerokovanje izpolnilo in sicer prej ali slej.

In moj Bog, kako srečen bo oni človek. Imed bo vas in nobenega sovražnika. Mene se mu ne bo potreba bati. Gozd bo njegov prijatelj, grad bo njegov prijatelj in vsi vaši prijatelji bodo njegovi prijatelji. Vsi vaši prijatelji bodo veseli, ker jih ne bodo zapustili.

Da, tako je življenje in nič drugačno.

Če pa slučajno ne dobite mladega možkega, je najboljšje, če vzamete za moža gospoda Saverne.

Prepričani bodite, gospodična, da vas on ljubi in da vas bo rešil.

Le umreti ne smete. Vse lahko storite, samo umreti nikar. Nina, prosim vas, vpoštevajte kratke ure, ki vam jih nudi življenje. Gospod Saverne je dober človek. On vam bo dal vse, kar želi vaše srce.

Jaz ga sicer v tem trenutku sovražim, ker mi bo odzvel najdražje, toda prepričan sem, da se bom v najkrajšem času pomiril. Moj edin namen je vas, vas osrečiti in vam pribaviti lepo življenje. Nikar ne jokajte. Tolažba je veliko bližje kot si mislite.

Zaenkrat še ne vem, kje bom stanoval v Londonu. Toda ljuba prijateljica, tudi če bi vedel, kje bom stanoval, bi vam ne pisal svojega naslova. Bojim se, da bi me v času silne žalosti obiskali in iskali pri meni pomoči. Jaz draga Nina, bi vam je ne more izdati.

Če bi bili pa le preveč žalostni, in če hočete izvedeti, kaj je z vašim prvim zarocencem, mi lahko sempatam pišete. Vremite mi, da vam bom srčno hvaležen.

Vsa svoja pisma naslovite na mojega bratrance Roberta Valina, 38 Rue Boissiere, Pariz. Z njim bom nepretrasto v zvezi in on mi jih bo gotovo poslal. Pa tudi jaz vam bom pisal. Začetkom vsakega meseca lahko pričakujete pismo od mene.

Če boste pa srečni, popolnoma srečni in če hočete po zabiti name, si vzemite pero v roko ter mi napišite sledeče besede: "Meni ni treba več pisati!" Draga, moja, to bom razumel in od onega trenutka naprej ne bom več na svetu za vas.

Ko boste stopali pod svojim dragim drevjem, ko boste šli mimo debelega hrasta, se spomnite, da je ostala tam vsa moja duša.

Pa naj bo tako ali tako, pozabil bom na vas, toda v sanjah vas ne bom mogel pozabiti.

Neprestano mi boste pred očmi.

V sanjah se bom vračal v Montberthier, v krasni gozd, ki vas zadržuje, kjer bi bil jaz lahko srečen.

Še enkrat pozdravljena, moja ljuba, ljuba Nina!

Mihael.

(Pride še.)

Kitajski zdravnik

Ako kdo izbere zdravnika, ki ima veliko izkušnjo v zdravljenju težkih bolezni z glasom, da je ozdravil svoje bolnike, tedaj je odločil modro za podaljšanje svojega življenja.

Svojo zdravniško prakso izvršujem že 31 let in v vseh teh letih sem izpolnil samo štiri mrtvaške liste. Iz tega morete razvideti, s kako skrbnostjo sem zdravil svoje bolnike.

V zadnjih letih sem ozdravil nekaj zelo težkih slučajev. Eden je imel naduho že 12 let in ozdravil sem ga z eno steklenico zdravila. Predno je prišel k meni, da ga zdravim, je šel k vsakemu izvešanemu zdravniku v zapadni Pennsilvaniji. Ozdravil sem enega z ohromelo hrbtenico v treh mesecih. Več bolnikov sem v petih mesecih ozdravil krvarenja pljuč. Ako želite, vam morem navesti imena gorimеноvanih bolnikov.

Druge bolezni, kakor revmatizem, sciatica, kašelj, aršebica, izpah, krvne bolezni, katere sem ozdravil, so tako mnogobrojne, da jih ni mogoče naštetiti. Ako pridete k meni, bom poskušal vas, da vas ozdravim, ako je mogoče ozdraviti in to v najkrajšem času, pa najnižji ceni, kjer drugi zdravniki že ne morejo več pomagati. Prinesite ta oglas, kadar pridete.

URADNE URE:

Ob delavnikih: od 9. do 6. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih: Od 9. do 1. popoldne.

Dr. Jin Fuey Moy

308 GRANT ST., BETW. 3rd & 4th AVE., PITTSBURGH, PA.

Umrlijovost v Berlinu.

Berlin, Nemčija, 29. novembra. Življenska statistika za Berlin, ki je bila za časa vojne prepovedana, je zdaj na razpolago. Ta statistika kaže najbolj katastrofalni učinek vojne na prebivalstvo.

Leta 1913 je bilo 17,766 več rojstev kot smrtnih slučajev. Leta 1916 je bilo 4,440 več rojstev; leta 1917 pa je bilo že 15,397 več smrtnih slučajev kot pa rojstev.

V teh podatkih pa niso vsebovani vojaki, ki so umrli na fronti ali pa v bolnišnicah. Število mrtvih je bilo leta 1917 za 7,000 več kot pa prejšnje leto, navzile temu, da se je berlinsko prebivalstvo znižalo za 70 tisoč ljudi.

Židovski pogromi v Lvovu.

London, Anglija, 29. novembra. — Berlinski listi poročajo, da je bilo pri zadnjih pogromih v Lvovu umorjenih 1,100 židov.

V neki sinagogi je se ustrilo ve sto židov; Poljaki pa so sinagogo zažgali. Kdo je hotel iz ognja pobegniti, je bil vstreljen.

Gospa Hohenzollern.

Amerongen, Nizozemsko, 29. novembra. — Sestanek med prejšnjim nemškim cesarjem in njegovo ženo je bil pretresljiv.

Dasiravno pravijo očividci, da je bil prizor "vreden slikarjeva čopica", vendar niso o tem prišli v javnost natančnejši podatki.

VABILO

na Miklavžev večer, katerega priredi društvo Bratska Zveza št. 140 SNPJ. v Brooklynu, N. Y. v soboto 7. decembra v dvorani rojaka Martina Rauh, 211 Graham Ave., Brooklyn. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 20¢, garderoba prosta. Tem potom vabimo vse rojake in rojakinje iz Greater New Yorka, da se te naše veselice v polnem številu vdeležijo. Ker bo Miklavž obdaril vsakega po njegovih zaslugah. Za dobro zabavo bo skrbel odbor in za dobro kapljico pa naš mlad gostilničar. Odbor.

HARMONIKE

bodliti kakršnekoli vrste izdajem in popravilam po najnižjih cenah, a delatno in sanesljivo. V popravo nam silijo vsakdo pošlje, ker sem še na 18 let tukaj v tem mestu in sedaj v svojem lastnem domu. V popravo vam mem kranjake kakor vse druge harmoneke. Stare kupim ali sprejemem v se memo.

JOHN WENZEL

1617 East 62nd St. Cleveland, Ohio

Pozor! Pozor!

Moški in ženske, ki trpe na kakršnikoli zunanji ali krvni bolezni, pridite k nam ali pa pišite; ne odlašajte.

FELIX TASOTO DRUG CO., 65 Stanton Ave., Akron, Ohio

Ali ste bolni?

Ako hrvate kako bolezen, ne gledate na to, kako dolgo in ne odstranjate na to, kateri zdravnik vas ni mogel ozdraviti, pridite k meni. Vrnili vam bo vaše zdravje.

Oddaljenost ali pa pomanjkanje denarja naj vas ne sardruja. Vse zdravim enako: bogate in revne. Jaz sem v Pittsburghu najboljši specialist za moške in sem nastanjen že mnogo let. Imam najbolje opremljen urad, tudi stroj za X-škare, s katerimi morem videti skoki vas, kakor skoki steklo. Imam svojo lastno lekarno, v kateri se nahajajo vse vrste domačih in tujih zdravil. Ne bodite boježi in pridite k meni kot k prijatelju. Govorim v vašem jeziku. En obliak vas bo prepričal, kaj morem za vas storiti.

Imam Erlichov slovit 606 za krvne bolezni in ozdravim bolezni v nekaj dneh. Ozdravim sem ti soje slučajev ostabelosti, kožne bolezni, revmatizma, šolodčne in jetrne bolezni, aršebice, masele in vse kronične bolezni.

Enkratno osmo.

Prof. Dr. H. G. BAER,

511 SMITHFIELD ST., PITTSBURGH, PA.

nasproti polka.

VAŽNO.—Odršiti to in prinesati s seboj.

Zdravim samo moške.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specialist v Pittsburghu in ima 25-letno izkušnjo v zdravljenju moških bolezni.

Zastupljenje krvi zdravim s slovitim 606, ki ga je izmislil profesor dr. Ehrlich. Ako imate koprakaje iz nosu po telesu, v grlu, ako vam izgajajo lasje, ves boli v kosteh, pridite in pokažite vam bom kri. Nikakor ne čakajte, kajti ta bolezen se preneha naprej.

Vse izločevanje in kanala za izpuščanje vode zdravim po največji metodi in v kolikor mogoče kratkem času. Kadar spoznate, da nimate več moške moči, ne čakajte, temveč pridite in vrnil vam bom moško moč. Kilo ozdravim v 30 urah brez operacije.

Bolezine v mehurju, od česar prihajajo bolečine v hrbtu in kriha, palenje pri mokrenju in ostale bolezine te vrste zdravim s največjo gotovostjo.

Revmatizem, trganje, bolečina, otokline, šilaj, škrofile in druge hude bolezni ki nastanejo vsled nečiste krvi, ozdravim v kratkem času, da ni treba ležati.

Uradne ure: V ponedeljek, sredo in petek od 8. jutraj do 5. popoldne. V torek, četrtak in soboto od 8. jutraj do 8. zvečer. V nedeljo do 2. popoldne.

Po polti ne delujem. Pridite osmo. Ne pomnite ime in številke

Dr. KOLER, 638 PENN AVE

PITTSBURGH, PA.

— Na cesarja smo bili povsem ja izročiti zaveznikom.

FLU

Father Mollinger se je 1891 boril proti influenci. Njegov tozdevni predpis se danes splošno zahteva. To je zdraviljenje, ki se naslanja na razum inteligentnega človeka.

18 knjig originalnih receptov Father Mollingerja navaja tisoč bolnikov, ki so zaradi tega zdravila let oboleli na influenco.

Svojim bolnikom je navsetoval vzeti njegovo zdravilo pri prvih znakih kašlja, prehlada in influence.

Naročal je, da naj vzamejo čajevce žlico njegovih 15 rastlin v čaši vrele vode in naj jo pijejo, predno grede k počitku. Ako vzamete ta slovit želiščni čaj, se ne bodele potili. Odstranjuje strup in lajša mrzlico.

Zdravilo Father Mollingerja proti kašlju, prehladu in influenci ter njegovi sloviti želiščni čaj je čudovita zmes in na tisoče ljudi jih rabi v Pittsburghu, kjer ima javnost, ki je poznala Father Mollingerja, ki ima zaupanje v njegovo izdelke.

Zdravilo Father Mollingerja proti kašlju, prehladu in influenci se pošilja povsod po pošti za \$1.10. Njegov sloviti želiščni čaj \$1.10. Popolno ozdravjenje stane \$2.20. Pošljite naročilo še danes na:

MOLLINGER MEDICINE CO.,

21 Mollinger Building
14 East Park Way (N. S.)
Pittsburgh, Pa.

NAZNANILO.

Žalostnim sreeom naznanjam sorodnikom in znancem, da mi je po kratki in mučni bolezni influenci preminil moj brat

JOHN JENC

dne 17. novembra in dva dni potem tudi njegova soproga

MAGGIE JENC.

Pokojna zapuščata 6 nedorastlih otrok od 4 do 12 let. Brat je bil star 41 let, doma iz Žerovnice pri Cerklju na Notranjskem ter je bil član dveh slovenskih podpornih organizacij; ona pa je bila stara 29 let in tukaj rojena. Pokojni John zapuščata tukaj 3 brate, v starem kraju pa očeta, mater, 3 brate in 2 sestri; pokojna soproga zapuščata tukaj očeta, enega brata in več sester.

Naj jima bo lahka ameriška zemlja! Tony Jenc, žalujoči brat. Johnstown, Pa., 28. nov. 1918.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim sreeom javljam vsem prijateljem in znancem, kakor tudi mojemu bratu Antonu Polh, ki se nahaja nekje v Montani, da mi je nemila smrt pobrala soproga, oziroma očeta

JOŽEFA ČESNIKA,

rojenega v Kleniku, občina Št. Peter na Krasu. Dne 22. novembra ob 1/2. zjutraj je mirno v Gospodu zaspal v starosti 46 let. V Ameriki zapuščata žalujoče: Josipina Česnik, soproga; Jack, sin; Josie, Agnes in Christina, hčerke; Mary Karnely, sorodnica. Ranjki je bil bolan 10 dni ter je prva žrtev španske influence v tej naselbini. Pogreb se je vršil 23. nov. popoldne na tukajšnjem pokopališču ter je bil dostojen v tem kritičnem času.

Vsem, ki so mi pomagali v zadnjih dneh njegovega življenja, in vsem, ki so se vdeležili pogreba, izrekam najvišjo zahvalo.

Tebi, soproga, bodi lahka ameriška zemlja, v miru počivaj in večna luč naj ti sveti!

Tvoja nepozabna soproga Josipina Česnik. Somerset, Colo., 25. nov. 1918. Opomba. — Družstvu sv. Družice KSKJ v Willardu, Wis., tem potom naznanjam, ako želijo podrobnejših pojasnil, naj se obrnejo na naslov: Math. Karnely, Box 147, Somerset, Colo.

Rad bi izvedel, kje se nahaja mojega brata sin MATIJA MAHNE. Doma je iz Tatre na Primorskem. Lansko leto se je nahajal v šumi v Pennsilvaniji, zdaj pa ne vem, kje se uahaja. Prosim cenjene rojake, da mi blagovolijo naznati njegov naslov, ali naj se sam javi, ako bere ta oglas. Iče ga njegov stric: Anton Mahne, Box 101, Oakview, Colo. (24-12)

SLOV. DELAVSKA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1908.

PODPORNA ZVEZA

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penna!

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 1098 Norwood R'd., Cleveland, Ohio. Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa. Glavni tajnik: BLAŽ NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa. 1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa. 2. Pom. tajnik: ANDREJ VIDRICH, 20 Main Street, Conemaugh, Pa. Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. Pom. blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: JOSIP PETERNEL, Box 95, Willock, Pa. 1. nadzornik: NIKOLAJ POVŠE, 1 Grab St., Numrey Hill, N. S. Pittsburgh, Pa. 2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 885 E. 137th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 72, East Mineral, Kans. 1. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. 1. Bononga, Ark. 2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRABEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa. Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO:

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York City.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki so uljudno prošeni, pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštah, Expressih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslavljajo: Blaž Novak, Title Trust & Guarantee Co. in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim sreeom naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da so po kratki in mučni bolezni za influenco in pljučnico, prevedeni s sv. zakramenti v Gospodu zaspali moj preljubi brat in nevesta ter njunova 5letna hčerka

ANTON, MARY in ALBINA GRAMC.

Pokojna Mary Gramc, rojena Pižem pri Žuženberku, je umrla dne 29. oktobra, stara 28 let; pokopali smo jo 31. okt. na čemskem St. Joseph pokopališču. Pokojni brat, oziroma soproga in oče, je umrl 1. novembra v St. John bolnišnici, star 38 let. Doma je bil iz vasi Velika Malena, fara Čatež ob Savi na Dolenjskem. Pripadal je društvu Združeni Slovenci št. 56 SDPZ. Hčerka Albina je umrla 3. novembra v zgoraj imenovani bolnišnici na ravno isti bolezni. Pokopali smo jo 4. nov. ob 8. uri zjutraj z očetom tudi na St. Joseph čemskem pokopališču.

Bodi jim lahka ameriška zemlja in večna luč naj jim sveti!

Tem potom se prisrčno zahvalim vsem rojakom za vso mi izkazano pomoč v tej veliki nesreči. Zahvaljujem se vsem, ki so nas obiskali na domu in v bolnišnici. Zahvaljujem se g. Franku Kalan, ki je preskrbel za dostojen in časten pogreb. Zahvaljujem se tudi Mr. Antonu Čelik in njegovi soprogi, kakor tudi Mr. Mathiasu Jakše in njegovi soprogi ter Fred Habbert za vsč pomoč v naši veliki bolezni. Nadalje se vsa hvala pogrebnikom in ki so jih spremlili večnemu počitku.

Vam pa, dragi mi nepozabni, hčlem: Na svidenje nad zvezdami! Žalujoči ostali: John Gramc, 7letni sin. Frank Gramc, umrlega brat. Johana Kalan, umrle sestra. Frank Kalan, svak. N. S. Pittsburgh, Pa., dne 28. novembra 1918.

Dr. LORENZ 644 Penn avenue Pittsburgh, Pa.

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK SPECIJALIST MOŠKIH BOLEZNI

Moje stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sem se zdravim nad 25 let ter imam izkušnjo v vseh boleznih in ker imam slovensko, nate vas morem popolnoma razumeti in spoznati vaše bolezni, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Škoda 25 let sem pridobil posebno skrbnjo pri zdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma ozdraviti. Ne odlašajte, ampak pridite k meni, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite k meni.

Jaz ozdravim zastupljeno kri, masljuje in lasje po telesu, bolani v grlu, ispadanje las, bolečine v kosteh, stare rane, živčne bolezni, ostabelost, bolezni v mehurju, ledicah, jetrah in šolodcu, tmelec, revmatizem, katar, siato šilo, navduho itd.

Uradne ure so: V ponedeljkih, sredah in petkih od 8. ure jutraj do 5. popoldne. V torkli, četrtkih in sobotah od 8. ure jutraj do 8. ure zvečer, ob nedeljah pa do 2. ure popoldne. — Po polti ne delavam. Pridite osmo. Ne pomnite ime in naslov: Dr. LORENZ, 644 Penn ave., Pittsburgh, Pa.

Velikost druzi zdravilni radije tozamo, da vas razumemo. Jaz imam hrvatsko in staro kranjsko, nate vas lajše zdravim, kar vas izumemo.